

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Падолист 1908.

V. 33. Нестор Максим ум. 22 8, 1908	1000
V. 39. Карек Лука ум. 18 8, 1908	500
V. 12. Павелчак Іван ум. 9 9, 1908	1000
V. 21. Чулик Ілько ум. 4 10, 1908	1000
V. 182. Кравець Іван ум. 10 10, 1908	500
V. 167. Урбан Михайл ум. 12 10, 1908	500
V. 6. Левко Василь Миколів ум. 25 10, 1908	1000
V. 33. Гладш Мих. ум. 14 11, 1908	1000
V. 121. Грайцар Марія ж. Мих. ум. 27 10, 1908	400
V. 162. Каміньська Ірина ж. Мих. ум. 17 11, 1908	400
V. 93. Водньович Магд. ж. Томка ум. 9 11, 1908	400
V. 53. Дроздяк Анна ж. Романа ум. 23 11, 1908	400
V. 130. Паславский Петро	200
Разом	8.300.00
Платня гол. урядників за Листопад	190.00
Адміністрація Союзу за Жовтень	80.29
За протоколярні книги для Братств	44.81
Весь розхід виносить	8.615.10

Розмет платить 8348 членів на ціле посмертне (кождий по 92 цнт.) і 1058 членів на пів посмертного (кождий по 46 цнт.). Крім того кождий член платить за орган „Союза“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Відних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 1.06 дол. а на половину посмертного 60 цнт.

*Д. Капітула, предсідатель. С. Ядловский, секретар.
А. Шаршот, касієр.*

Дмитро Андрейко. „Де що про реорганізацію наших шкіл.“

На який лад реформувати нам наші школи.

Щоб не розводити ся широко на тему про реформу наших шкіл, не буду розписуватись подрібно про кожду поодинокую точку, на які справи шкільництва можна поділити, себто не буду писати системою аналітично-синтетичною, а поведу се діло коротше, дорогою систематично-логічною а загальною.

Хочачи реформувати наші школи, мусимо вперше звязати під розвагу дві річі: вивітні національні наші потреби, і можливі на те діло средства матеріальні, т. е. цілі і фонди наших шкіл.

Головною цілею народних шкіл єсть релігійно-моральне виховане і загальне елементарне образоване шкільної молодіжи. Нашим же народним школам належало-б поставити певні ковети як головну

задачу стережене молодого покоління перед чужинецьким здеморалізованем і винародовленем. Проте наші школи малиб на разі ограничити ся на самім вихованю і елементарнім образованю наших діттей в рідній їк мові і прагдній вірі; загальне елементарне образоване і горожанське виховане треба б позіставити тутешнім публичним школам. Для браку всяких фондів і відповідних сил учительських ми нині еще і думати не можемо про питомі, народні школи, з повним правом публичних шкіл. Брак тих фондів унеможливила на разі також і так пожадану реформу нашого шкільництва, а тим самим здержує повний його розвій; все таки моглиб наші школи і при нинішніх услівях о много ліпше просперувати.

Майже всі наші громади розпоряджують нині тільки однокімнатним шкільним будинком, тай послугують ся в тих одною силою учительською, себто своїм дякуучителем. І не легко прийшло би їм под-

бати нараз о школу двох або трех кімнатах, тай о дві або три учительські сили. Теж для лекшого переведеня рефрми в нашім шкільництві мусимо свої школи так улаштувати, щоб в одній кімнаті, при одній учительській силі могли они успішно розвиватись і осягнути свою ціль. Мусимо отже наші школи так зреформувати, аби при можливо найменших вимогах і коштах забезпечити собі національну егізистенцію на тій землі, не перешкаджаючи нашим дітям в аросвітнім поступі. Такій ділі при нинішніх наших услівях, після моєї думки, найліпше можуть відповідіти однокласові школи, о двох а найвисше трех відділах (степенях), з наукою цілоденною, дво або одно разовою, в полученю з наукою доповняющею, суботною. На заведење такої школи дозволяє тутешне шкільне державне право. До таких шкіл малиб ся вписувати наші діти точно з укінченим в там роком житя, і ту повіставалиб через 2 роки. Протягом того часу, при систематичнім і добре уланованім веденю науки і при помочи дому і церкви, наші руські діти не звикли еще в тім віці до англійчини, певно навчилиб ся і навиклиб до рідної мови і заізналиб ся достаточо з необхідними догмами нашої віри, та присвоїлиб собі знане читати і писаня рідного слова. Розуміеть ся само собою, що наука всяка мусілаб вести ся правильно і після найвідповідніших та найпрактичніших метод, яких употребляє ся по перворядних народних школах культурного сьвіта. З укінченим 8 мам роком житя повянні діти наші безусловно вписуватись в публичні школи, де они як старші, умово ліпше розвинені, і добре підготовлені знанем одного вже язика, легко моглиб вирівнати час опізнений в загальнім елементарнім образованю. В тім самім часі учащаня до публичних шкіл, ходилиб наші школярі і в наші школи на науку до-

повняюще, суботнішню. для доповненя відомостей з науки сьв. віри і з історії своєї народности, та для більшої вправи в читаню, писаню і конзервованю рідним словом. І ту малиб ся вести наука не тільки викладами і поясненями учителя, але також добре дібраними і належито веденими домашніми лектурами (до того не обходямі підручні шкільні бібліотеки), дальше письменними задачами, і справозданями, через школярів в дома на тижины опрацьованими, а наконець механічним при своюванем на память важніших квестій. Тем чином школярі наші вправлялиб ся дальше в своїм рідним, привикалиб до домашної лектури, а так не уставалиб в самопросьвіті і в віку позашкільнім. Але і та доповняюча наука, щоби відповіла своїй задачі, мусілаб вести ся точно, після обдуманих для ньої правил, інструкцій і наукових плянів. Тай поміч сьвященника єсть ту необходимою і дуже важною. Сьвященник морально і службово з'обязаний вести науку сьв. віри в народній школі, катехізувати всю молодіж в церкві і кермувати її моральним житем. Сьвященник винен до школи відноситись як найприхильніше, о добро і розвій школи усильно дбати, і своєї ради і моральної помочи, а навіть власного пожертвованя для її добра не щадити. Тоді релігійно моральне виховане наших діттей піійшлоб внішим ладом. Тим чином засівалаб ся в молоденьких діточих серцях любов до свого рідного, а та любов, опісля в родиннім кружку, в різного рода товариствах, читальнях, на сходинах і забавах розвивалаб ся і булаб тим товчком, який спричинював-би, що те наше покоління, чулоб ся свободніше між своїми ніж меж чужими, що радше приставало би в своїми, а тим самим не цурало ся свого рідного і не винародовлювало-б ся.

Наука повисше наведе-них школах малаб бути цілоденна, одно або дво разова. За цілоденною наукою промаває усе і не думаю навіть вгадувати про школи з наукою південною або тільки вечірньою.

Однак належить нам застановити ся близше, над наукою дво і одно разовою, а головно тою послідньою. Наука дворазова відбуваєсь раз перед полуднем а другий раз в полудня. На таку науку учащють діти два рази денно, і два рази вертають домів. Така наука відбуває ся майже по всік тутешних школах; она там може і відповідна. Наука одноразова ведеть тільки раз в день, тож і діти тільки раз до школи приходять і раз домів вертають. В наших школах можеб і практичнійша була така одноразова наука, а як вже не всюди, то хоть по великих містах і по тих громадах парохіальних, до котрих приналежать дальше віддалені плеязи. Вона булаб передовсім хосенною в зимову пору. А промаває за сим от що: При одно-разовій науці потребують діти дальше замешкали тільки раз бити ногами, а тим самим мусать не так форсувати ся і нищити свої слабкі фізичні сили; діти не потребують наражуватись тільки раз на спеку, зимно, сніговицю, вітри і всякого рода непогоди, які часто спричинюють діточі хвороти, а навіть і смерть; вони не потребують виставлятись по більших містах на різні нещасні случаи і пригоди, яких там чи мало по улицах, не потребують спішитись, нераз в порожнім жолудком, без сніданя, йти до школи. При такій науці лекше і дальше замешкалим дітям учащати до руської школи, хотяй се нераз може було-б получене для них і з малим коштом (вари або трен): мають они також більше часу на науку в дома, тай на необхідні для того віку забави з ровесниками. При тих всіх вигодах і користях діти на науці одноразовій вічогісінько не тра-

тять з самого образованя, а практика вказує, що навіть охотівше і скорше наукою займають ся.

Та ще одно. Наші сили учительські, то самі дякуучителі. Їх обовязки двоякі: церковні і шкільні. Заняття церковні щоденні, стають дуже часто перешкодою в щоденній науці, а се спричинює велику страту дітям в науці. Всякі заняття церковні в звичайний день, повинні хіба покінчитись найпізнійше до 9 ої години; аби о якій пів до 10-ої або і о 10 можна одноразову науку точно розпочати, а притім, щоб учитель мав хоть хвилинку перерви між одною а другою працею. Лучше сьвященникови пристосуватись до потреб і добра більшости, як всім, до його власної вигоди, або до вигоди хотьби і кількох парохіальних одилиць. — Тай те кождий признаєть, що може і за богато на одного, і дякувати і в школі учити, тай ще нераз за таку мізерну платню, що і дикати годі. Мусимо то узвгляднати, і заслужену працю справедливо нагородити, а в трудах такому бідняві, о скільки вазможного помочи і улешити. І власне одноразова наука, приспорилаб дякуучителеви хвилі вільної, хвилі спочинку а також далаб ему можливість і силу приготовитись і до иньших вечірних занять та обовязків, як наука церковного сьвіту, школа анальфбетів, підготова представлень аматорських, концертів, вечерниць і т. инь... То все о одноразовій науці зібравши разом, побачимо її практичність і хосенність. З того висновок, що де тільки можна, там належить її вводити в жите. А коли вже не цілий рік шкільний, то принайменче зимовою порою таа наука для наших шкіл дуже догідна.

H200
(Дальше буде).

*****

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

*****

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
124 Hudson St., New York, N. Y.
Published by
Little Russian Nat'l Union of
America.
Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent.
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.
Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.
K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.
Terms: Two dollars a year.
Established 1893.
Advertising rates furnished on
application.
Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the Post
office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“
газетина для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“,
виходить що тиждня в четвер і
коштує:
в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00
Оплачувати газету треба все-
гда з гори.
Гроші треба посылати в ре-
дакційним листі, або через
експресовий, або поштовий по-
рядок (моні ордер). Money
order, то є карточку, котру дїста-
єте від поштаря або агента на
експресовій офісі, пішлить нам,
що без того ми не годні грошей
дїстати.

Адрес:
„SVOBODA“
124 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.
Хто хоче, щоб его адрес змі-
няв мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

NEW YORK, N. Y. тов. „За-
порожська Січ“, від. 117 подає
до прилюдної відомости, що річ-
ний мітинг відбуде ся дня 2-го
січня 1909 р. в гали під ч. 167
E. 4th Str. Справоздане касове і
вибір нового уряду. Кожний
член мусить безусловно явити
ся під загрозою кари 50 цент. а
урядник 1 дол. Взиває ся чле-
нів вирішати свої довги, бо
член влягаючий в довгом біль-
шим як 300, стратить право го-
лосу.
Уряд товариства.

Роздештвенне
Преставпене
уладжують Клівлендські гр. кат.
руські школярі під управою Ів.
Поппа.
Відбуде ся дня 9. Януара 1909 р.
в Starn Turn Hall
1108 Kenilworth ave. S. W.
Вступне слово... О. Е. Бурик.
Адам... Ів. Мішко.
Ева... Анна Бабішак.
Сатана, зводитель Еви. Ів. Мітро.
Ангел, що виганяє з раю...
... Марія Клим.
Цар Ірод... Йосиф Гладіш.
2. жовнярі Ірода... Ів. Ванік і
... Ів. Ількович.
2. комісарі Ірода... Ів. Секерак
... і Георг. Гладіш.
Три царі... Ів. Сувак, Йосиф
... Сянйк і М. Бабінчак.
Рабін... Йосиф Капляфка.
Звіздар... К. Секерак.
Селянин... Йосиф Сянйк.
Катерина, его жена. Кат. Сянйк.
Олена, її мати... М. Гопковська.
Ангел... П. Анна Бурик.
Ст. Бача... Мих. Ратіца.
Желане народу, віддеклямує...
... Анна Петрус.
Пастирі і Ангели.
Роздештво Ісуса Христа.
Початок о год. 7-ий вечер.
Вступне: родина або самостійні
муштина 40 цент, дівчина 25 цент.
Сердечно повитаємо наших
Русинів.
Церковний Комітет.

Ность Мурилло.
Епітафіум галицьким виборам 1907 р.
Гори сповили ся імлою,
У білій імлі бр шумить, —
А там потоком долиною
Жалісно вітер гомонить.
А там високо, де Бог, в горі
Срібраний серп місяця став
На ясно-золоті чудо-ворі
У тихім смутку споглядав.
Вреше собака сторовами,
Цісарські шандари йдуть,
Тай закутого путами
Мужика кольбама бюгь...
А біля плоту, в воріт хати
В болю, в розпуки скомулять
Нещасна жінка, стара мати,
Дітий четверо, сиротят.
Там, по дорозі, кровця леть ся,
З тих неповинних, чистях рук,
Та руське діло к'землі гнеть ся,
З кайдан залізних й з мук.
Гей лихі люди!.. кат!.. кат! —
Чи довгий пануваня час?..
Кодись задріжати сі палати
За руську кров нещасних має!..

В. Короленко.
Казань про Фльора і Менахема, сина Бгуди.

В отсе время Рим могучо заволодів усіми народами а його
власть простерла ся від краю до краю.
В Европі Римляни покорили Галлійців і побідили сильних
тілом Германців, і Бритийців, огорожених кромі океана еще і
валом, і далеку Іспанію обліту з трьох боків морем. А також і
Греція і народи живучі довкруги Понту і многи, многи другі по-
хилили ся перед властю римського орла.
В Африці, від Стовпів Геракла аж до Червоного моря, Карта-
ген і безчисленні Етіопи підчинили ся силі їхнього оружя і з'обо-
в'язали ся доставлять припаси, якими живив ся римський народ
протягом осьми місяців.
В Азії пятьдесяті городів поклонили ся владітелю Рима, гля-
дячи на лікторські пучки окружуючі конзулів.
Египет і Арабія, народи Індії і Мізії, і Парти і горді Кіране-
яни, які виводять свій рід від Лякемонян і Мармародяни і страш-
ні Сирти і Насамони і Маври і Нуміди і многи, многи другі народи,
зложивши зброю, смирно склонили голову у ярмо і трепетали...
Трепетали уже не перед мечем побідників, але перед пучками
лікторських різог, які засядно пригадували народам їх ганебне
рабство.
Умовкли криваві борби, руки борців упали в безсиллю, тем-
рява смерти закрила очи палаючі ід свободі, змовкли голоси вз-
иваючі до оборони волі... Над занімілим в страхі світлом підніс
ся римський орел, а власть Рима лягла над закріпощеним світ-
лом.
І на якийсь час настав мир на землі. Але ніс він з собою
не розцвіт, не щасте, але зло. Не оливна галузь мира, але бо-
дяки і терне росли на ниві життя, бо вона поливала ня не бла-
годатним дощем, але кривавим потом рабства, бо над нью від
краю до краю уносив ся стогін потоптаних і угнетених.
А гордий Рим жив овочами рабства, неначе сей орел-стервя-
ник, що годує ся падлиною; а від тих овочів розливалася отрута
у народі, отрута, якою перші отруїлись володітелі.
Перші цісари, стрічаючи опір і розпучливу оборону народів,
які не забули ще про волю, руководили ся еще розумом; прима-
ною ласк притягали до себе тих, яких руки могли еще мечами
боронити волі; під цвѣтами чоловіколюбія скривали вони кай-
дан рабства і неволі, щоб не розбуджувати в гордих синах волі
— бажаня смерті у бою.
І тому то, підбивши Юдею, они оставили народови його пра-
дідні закони і віру в Єдиного і давну самоуправу. А жовнірам
заборонили під карою смерти входить у стіни храма.
І от усюди стихли оклики борби за волю, супротивлене на-
силлю завовувателів упало, світ в безсиллю склонив ся до землі,
в ряди-годи страшаючи лиш в розпучі кайданами. І так минали лі-
та за літами. Римляни привикали приказувати, світ привикав
корити ся. А в серці Рима росла зарозумість і гордість. Він
думав у душі: „Хто днесь посягне ся рукою на мою власть?“ І
відказував: „Ніхто!“ І в цілім світі рабство вкореняло при-
вичка страха і низького раболіпія.
І Рим у тиші загального рабства ричав на весь світ, як ри-
чить лев ночею серед лівійської пустині. А вселенна, неначе пу-
стиня, зі страхом і трепетом чула рик насильника, тямлячи на
стражданя батьків своїх а забуваючи на їх геройство.
А в міру сього як серед народів змовкало святе чувство гніву,
— в Римі гинула міра вирозумілости.
По смерті кесарів Юлія і Августа вступив на престол жор-
стокий Тиверій, а по нім Кай — безумець, мріючий про се, щоб
на очах Рима скупати вселенну в потоках крові. А наконець,
після слабоумного Клявдія — найкроваваднійший з людей Не-
рон, з висоти цісарського престолу, на виду усього світа, допав
ногами божі і людські закони. „На вершині гори поставив він
ложе розпусту“, насмівав ся над невинністю і напоїв кровю без-
винних здригаючу ся землю...
А в Юдеї уже давно не стало ні лагідного Петронія, ані
навіть Пилата, який було виніс з святого города знаки з пор-
третом Кесаря, щоб не обиджати народніх чувств. Але прави-
тель Альбін, кровожадний і жорстокий чоловік, подібний роз-
бійнику, не залишив ніякої жорстокости над безборонними, так
що не було під сонцем такого злочину, якого-б він не поповнив

над мирними, тихо живучими мешканцями. „Бо він своїх копій-
ників, призначених для удержаня порядку, уживав, щоб грабити
тихо живучих. Свобода слова була віднята, і ніхто не смів під-
нести голосу жалоби ані осуду годі, коли многи царювали.“ І ні-
хто не був уже в силі оказати справедливу оборону, але грабити
і руйнувати міг всякий, хто лиш мав силу по тому.
І так росло страданє тих, що смирно схилили карк у ярмо...
Так росло страданє, але часі горя не внило еще у щерть.
Прийшовши на місце Альбіна, Гестій Фльор показав, що
в порівнаню з ним і Альбіна мож було вважати самою лагідно-
стію. Бо як що Альбін свої злочинства поповняв у тайні, крадь-
ки, то Фльор пишав ся ними, перевисшаючи самого Нерона.
Так росло дерево насилля на почві слабости, а гордість на
почві покори. І не було для народу надії і виходу, бо істочники
правди і справедливости були закриті.

Лучило ся, що в день празника оприсноків приїхав в Єру-
салим Кестій Галль, — правитель Сирії, маючий велику власть
у Римлян. Тоді безчисленна товпа Юдеїв, окруживши вельможу
з плачем і риданем, жаловалась на утиск Фльора, молячи у ньо-
го справедливости і зашити.
І Кестій стояв на підвищеню посеред простягаючого ід ньо-
му руки народа і думав.
Він був суровий воїн і не лякав ся смерті, але трепетав пе-
ред гнівом своїх правителів. Його серце не задріжало у люті б-
тві, але тремтіло перед поглядом неласки. Такі суть серця усіх,
що служать насильству.
І Кестій думав: если возьму їх в зашити, то впаде на мене
неласка Нерона, бо Фльор має силу при дворі, а Нерон давно за-
був за правду. Коли однак не заступлю ся за їх, то міра народ-
нього терпіня сповнить ся і він повстане. Тоді попливе кров, а
мені скажуть вести проти них свої легіони. Се послідне є дїше.
Легіони на се суть, щоб бити ся і побіджати.
І поки він так думав, народ у розпучі простягав ід ньому
руки, а Фльор стояв поруч нього і сьміяв ся явно з народніх сліз,
кепкував з надії народу. Він знав, що люд не найде правди.
Приказав людови мовчати і говорив Кестій з улыбною нару-
ги на лиці, щоб люд успокоїв ся, бо він, Кестій, прецінь дуже
добре знає, що Фльор і сам уже готов оказати людови милосер-
діє.
Про се, щоб розсудити скарги люду не сказав ні слова і від-
їхав, а Фльор вїїхав разом із ним, щоб провести його до Кеса-
рії, на знак великої вдяки для вельможі, що покривав його вчинки.
А по сім прислав в Єрусалим розбитих. Так і Фльор скаже
17 талантів з скарбниці храма, яка була в вежі названій вежою
Антонія.
Таке було милосердіє насильника. Фльор посягнув на сьвя-
тиню, ограблюючи храм і весь народ.

Був поміж Римлянами чоловік, іменем Авль Катуль, тисяч-
ник. Се був сивоволосий воїн, що тямив времена боїв і поступки
суворих, однак розважних вождів... Він зрозумів в серці намір
Фльора і підніс голос перед легіонами та сказав:
— Чи тямив ти, Гестій Фльоре, за чим прислали тебе в от-
сю країну? Чи за сям, щоби утискати народ і самому безмірно
богатіти, чи навпаки — може для того, щоб мудрим панованем
піддержувати єдинство імперії. А коли утиснений люд повстане,
а за ним повстануть другі народи, — який тоді даш отвїт перед
сенатом?
Але Фльор опанїлий властю і погордою до Юдеїв сьміяв ся
з мови Авля Катулля і говорив:
— Я знаю Юдеїв. Невжеж сей подлий наїд посьмів би під-
няти ся проти нас, хоробрих Римлян? Ні!... римська держава
через них не захолтає ся, але тільки нам, хоробрим, дістане ся
легка добча. Юдеї, се труси і незгідні між собою. Коли-б на-
віть і повстали, то при такій легкій побіді буде нагода роздобути
великі користи, без страху перед Кесарем і сенатом. Коли однак
будуть дальше терпіти з питомою ім покорою, то ми захопимо
скарб сьвятині і вернемо ся на родину богачами полишаючи но-
вим легіонам глядіти за новою добичею. Користь — се надгорода
хоробрах, а судьба покірних — праця в користь других... Ти,
Катулю, боягуз і тому недостойний бути вождом мужів; длятого
відійди в ряди простих воїнів, а знайдуть ся другі, що поведуть
легіони до слави і богацтва.
Тоді посеред Римлян почувли ся грімкі крики. І хотяй були
воїни, що любили Катулля і думали так, як він, однак таких було
мало і тому вони не мали відваги противити ся. Катуль зняв
відзнаки начальника і став в рядах простих жовнірів.
А в Єрусалимі посеред народа повстав також великий за-
колот. Будучи незгідними поміж собою люди гомонїли і свари-
ли ся. Одні говорили:

— Чи довго ще нам терпіти насилє і наругу над сьвятинею?
Чи-ж не ясно, куди веде нахабство і зле серце Фльора? Він не
спочине, доки не захватить сьвятині, а захватить — се буде для
нього новий товчок до дальших насильств. По правді говорять ся:
так, як легіони стоять кругом знамени, так наш народ стоїть кру-
гом сьвятині. І як що знамя захватить ворог, то легіони розбі-
ті, і ворог вельми легко побиває своїх воїнів і приказав ім взяти
до себе. Если сей народ не спроміг ся захистити своєї сьвятині,
то проти чого він після сього стане? Невже-ж ми до сього маєм
стремити? Чи бажам, щоб легіонери, вертаючи в родини обя-
жені добычею, говорили своїм товаришам: „ідіть в Юдею. Там
народ з малою душею і для война нема в тім краю безпеки, лиш
самі приятности: Юдеї не знають боронити ся, але самі батьки в
покорі недорослих навіть дочок приводять до ложа жовніра.“
Так говорили посеред люду, розпалювали бунтівничого духа
і многи говорили: „Волієм смерть на порозі Антонїї, в обороні
сьвятині і чести. Фльор хоче меча — буде мати меч. Ми не нахо-
димо справедливости у Кесарії, так нехай Господь, що є судією
битв розсудить нас з Фльором.“
*) Йосиф Флявій „Про жидівську війну.“

Сини дївни вийшов в друку:
ЗБІРНИЧОК
найкрасїйших пісень українців
на Рождество Христове, Йордан, Во-
скресєніє, до Пр. Д. Марії і Сотво-
рителю, по 10 центів за книжочку.
Хто прахє 50 центів дістане 6 кни-
жочок; а в 1 дол. дістане 13 книжочок.
Збірник впроваданий через Преосвя-
щенного Владыку Клар Ортинського.
Зголошувати ся до
RUSKA KNYHARNIA,
404 Broadway, Scranton, Pa.
о. Ол. Пристаї, свящ.

ЧИТАЙТЕ! **ЧИТАЙТЕ!**
ВАЖНЕ ДЛЯ РОБИТНИКІВ!
ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ!
Безплатне Руске Бюро Пра-
ці ім. сьв. Рафаїла, 339 East 20th
Street, New York (близько рус-
кої грек. кат. церкви сьв. Юрія)
межи 1 а 2 енею вишукує ро-
боту для муштин і жешицин, і у-
дїляє інформацій та поради емі-
грантам.
Просимо всіх, що знають про
яку роботу на своїм плейзі для
муштин, або дівчат, донести про
се під слїдующею адресою:
ST. RAPHAELS RUTHENIAN
FREE EMPLOYMENT
BUREAU
339 East 20th St., New York.

ХРИСТОС СЯ РОДИТЬ!
Серія переписних листків
(посткарт), 6 штук, призна-
чених на Рїздво і на Но-
вий Рїк, з дуже гарними ри-
сунками в руським характе-
рі, коштує 25 цент.
Папір листовий з повіншо-
ваєм Сьвят і Нового Року,
з озвазками 12 листків за 25 цент.
Набувати можна у Руській
Книгарни під адресою:
RUSKA KNYHARNIA
404 Broadway, Scranton, Pa.

Русини! позір!
По послідній ревізії книг бан-
кових, державні контролєри
ствердили, що
German Savings
& Deposit Bank
на розі 14-ої і Carson улиці,
South Side,
Pittsburg, Pa.
в одним з найбогатших і най-
певнїйших банків не тільки в
Пенсильвенії, але в цілій Злу-
чених Державах. Тому Русини
уважають, де маєте складати
гроші на процент, де шифарти
купувати, і відки висилати гро-
ші та де маєте залагоджувати
справи війскові і нотарїальні.
З поважанем,
И. Ф. Ернн, А. П. Міллер,
А. Бучак, Русин.

Вже вийшов в друку
Збірник
сїчових і хлопських хпїсень.
Цїна одного примірника 15 цент.
За 1 доллар висилаємо 8 примір-
ників. Адресувати так:
J. SLUZAR,
435 E. 6 Str., New York.

Хто хоче
добре і безпечно
умістити
свої гроші
в ріднім краю
нехай посилає їх
до
Народної
Торговлі
у Львові,
котра має вже шість
своїх власних каме-
ниць. Від вкладок па-
кнїжочки платити
„Народна Торговля“
4 і пів процєнт.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союзу.

Іх Пресвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.

Духовний управитель: о. Михайло Балог, 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Председатель: Дмитро Капігула, McAdoo, Pa.

Місто-председателя: Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-председателя: Федор Гут. Кульчицький Pittsburg, Pa.

Касієр: Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shastokin, Pa.

Секретар фінансовий: Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий: Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні: Михайло Беля, Holyoke, Mass. Петро Ярема, New York, N. Y. Іван Глова, Shastokin, Pa.

Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa. Алексій Горбаль, Derby, Conn. Михайло Черин, Cleveland, O.

Контрольна Комісія: о. Д. Добротвор, 25 Chestnut Str. Yonkers, N. Y.

Василь Грешко, Scranton, Pa. Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні: о. П. Поятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор: Ант. Пурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні: К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний організатор: Мх. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — однока русько народна організація в Америці.

Приймає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ. СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена кляси „А“ (після помертве) \$1000.00.

В разі смерті члена кляси „В“ (половину помертвого) \$500.00

Помертве за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.

Помертве за жінку або мужа члена кляси „В“ 200.00 дол.

Помертве за діти від 15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей ліг або рук \$1000.00, б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

Важне

для П. Н. Секретарів Р. Н. Союзу.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союзу, посилає ся так: на money-order-ax або чеках виписує ся ім'я Alex Shastokin, Shastokin, Pa. Далше так записаний money-order або чек не посілає ся до Голов. Касієра, але враз в виказани до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський, Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Рудавський Іван, член Р. Н. Союзу, від. 63, Ford City, помер і падолиста с. р. Небічик походив з Галичини, села Кролик польський, пов. Сянік.

Марчак Амброзій, чл. Р. Н. С., від. 42, Passaic, N. J., помер 23 жовтня с. р. Небічик походив з Галичини, села Ростока вел., пов. Новий Санч.

Кацан Николай, член Р. Н. С., від. 62, Monessen, Pa., помер 15 падолиста с. р. Небічик походив з Галичини, села Воловець, пов. Горлиці.

Барщ Френк, член Р. Н. С., від. 82, New Alexandria, Pa., помер 9 падолиста с. р. Небічик походив з Галичини, села Ропниця польська, пов. Горлиці.

Козачин Єва, жена Василя, члена Р. Н. С., від. 45, Philadelphia, Pa., померла 30 жовтня с. р.

Олійник Параска, жена Николая, від. 175, Detroit, Mich., померла і падолиста с. р.

Магера Олена, жена Андрея, члена Р. Н. С., сід. 1, Shastokin, Pa., померла 29 падолиста с. р.

Вічна їм пам'ять!

Ч. 752 КВІТ \$100.00 на сто доларів (485 корон), котрі Анна Шандровська отримала яко посмертну заpomогу по мужу Теодорі з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Тарнава (Галичина), 24 листопада 1908. Анна Шандровська.

Свідки: Василь Волошин, Михайл Дзюбак, Теодор Томп, вийт.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 140.

Ч. 763 КВІТ \$181.00 на стовісімдесять один доларів, котрі п. замуж Павлик отримала яко посмертну заpomогу по батьку Андрей часть сир. з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Roscoe, Pa. 1908. Марія Врabel Павлик.

Свідки: Стефан Васко, Іван Ванацький.

Ч. 785 КВІТ \$813.00 на вісімсоттринадцять доларів, котрі п. Андрей Вайс отримав яко посмертну заpomогу по браті Яков Вайс з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Carnegie, Pa., дня 15 дец 1908. Андрей Вайс.

Свідки: Wm. F. Sosmy, John Juszkevicz.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 136.

Ч. 786 КВІТ \$187.00 на стовісімдесятьсім доларів, котрі п. Георгій Ф. Гакіюс і о. Александер Ротко отримав яко посмертну (надзвичайну) заpomогу за покор. кошта по Якові Вайс з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Carnegie, Pa., 1908. Юрій Ф. Гакіюс.

Свідки: А. Брандбура, Ант. Яркомбовський.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 136.

Ч. 792 КВІТ \$100.00 на сто доларів, котрі п. Евфрозина Панько отримала яко надзвичайну заpomогу по своїм мужу Афтаназі Панько з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Свідки: А. Брандбура, Ант. Яркомбовський.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 136.

Ч. 792 КВІТ \$100.00 на сто доларів, котрі п. Евфрозина Панько отримала яко надзвичайну заpomогу по своїм мужу Афтаназі Панько з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Свідки: А. Брандбура, Ант. Яркомбовський.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 136.

Ч. 792 КВІТ \$100.00 на сто доларів, котрі п. Евфрозина Панько отримала яко надзвичайну заpomогу по своїм мужу Афтаназі Панько з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Свідки: А. Брандбура, Ант. Яркомбовський.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 136.

Olyphant, Pa. дня 18 дец. 1908. Евфрозина Панько.

Свідки: Стефан Сисак, Федор Максимович.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 19.

Стефан Сисак, секр. Гант Фалат, пр.

Ч. 795 КВІТ \$50.00 на пятьдесят доларів, котрі п. Іван Савка отримав яко надзвичайну заpomогу з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Breslaw, Pa. дня 16 дец. 1908. Іван Савка.

Свідки: Іван Сенько, Панько Леніо.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ 30.

Панько Леніо секр. Іван Гмитрпк, пр.

Рух відділах Р. Н. Союзу

SCRANTON, PA. Бр. сьв. Ів. Хрест, від. 160, подає до відомости, що річний мітинг відбуде ся дня 27-го грудня с. р. Справоздане касове і вибір нового уряду. Хто не явить ся, заплатит 50 цнт., а урядник \$1.00 карн.

Л. Демко, секр.

BROWNSVILLE, PA. Бр. сьв. Ап. П. і П. від. 6 подає до відомости, що річний мітинг відбуде ся 27 дец. с. р. з слідуєчим порядком: 1) справоздане касове; 2) місячні вкладки; 3) вибір нового уряду. Взиває ся членів, аби вирівнали свої довги, бо будуть викреслені з братства і з Р. Н. С. Неявпші ся на той мітинг підлягають карі і дол., а урядники 2 дол.

Ів. Петришко, пр. Мх. Бенча, секр.

SEYMOUR, CONN., бр. сьв. Івана Крест, від. 18, подає до відомости, що річний мітинг відбуде ся 26-го грудня. Хто а членів не явить ся, або не вирівнає своїх довгів, заплатит 1.00 а урядник 1.50 карн. Вибір нового уряду.

Буде приймати ся нових членів до 30 літ без вступного. Т. Підліпка, предс. Н. Смії, секр.

GLEN LYON, Pa. бр. сьв. П. і П. від. 27 подає до відомости, що буде приймати нових членів до бр. за половину вступного в місяцях грудня, січня і люти.

М. Фуджак, Н. Москва, А. Фрпнчко.

ALLEN TOWN, PA. бр. сьв. Арх. Мх. подає до відомости, що буде приймати в місяцях грудня і січня нових членів до бр. без вступного.

Ст. Палайниця, секр.

McKEESPORT, PA. Тов. За пороска Січ, від. 132 С. подає до відомости всім членам, що річний мітинг відбуде ся 27 грудня с. р. з слідуєчим порядком: 1) справоздане касове, 2) місячні вкладки, 3) вибір нового уряду. Взиває ся всіх членів, щоби явили ся як один, дальше, щоби кожний член всі свої належитости вирівнав, бо буде виключений з бр. і Союзу. Так само взиває ся ті особи, в котрих знаходять ся братські гроші, щоби на той день зложили всі гроші до каси. Кожний член мусить явити ся на мітинг за газ по Сл. Вожій до галі під церквою на S. Singlar cor. and Ringoln st. Котрий член ся не явить, без ажної причини, заплатит \$1.00, а урядник \$2.00 карн.

Н. Макух, предс. Дя. Хоціньський, кас. П. Пастернак, секр.

DONORA, PA. Бр. сьв. Дим. від 157 подає до відомости, що річний мітинг відбуде ся 27-го грудня с. р. Кожний член має явити ся і вирівнати свої залежости; хто не явить ся заплатит 50 цнт., а урядник \$1.00 карн. Спізнпвшп ся тратит голос. Мітинги відбувають ся в церковній галі на 5-й улиці в четверту неділю по 1-ім.

П. Ятчинин, пр. Н. Кічан, секр. В. Яблонський, кас.

NICETOWN, PA. Бр. сьв. Володимира від. 105 повідомляє своїх членів, що річне засіданє відбуде ся 27-го грудня с. р. точно о 2-ій годині по полудни в Young American Hall, 4153 Germantown Ave. Вибір нового уряду і інші важні справи. Кожний член мусить прийти і вирівнати свої залежости. Спізнпвшп шсь пів години заплатит 25 цнт., а котрий не явить ся 50 цнт карн. Урядник подвійно.

Мх. Поляк, предс. Мх. Маліцький, сек.

SYKESVILLE, PA. Бр. сьв. О. Николая, від. 129, подає до відомости, що річний літинг відбуде ся в другу неділю по першпм в місяці січні 1909 р. в галі на Magnis St. Початок о 2-ій по пол. Неявпвшп ся член заплатит 50 цнт. карн. Нових членів до 30 літ буде приймати ся без вступного, висше 30 літ за половину вступного.

Н. Добровський, пр. С. Прочко, секр.

ANSONIA, CONN. Бр. сьв. П. і П., від. 10, подає до загальної відомости, що річний мітинг відбуде ся дня 27-го с. м. точно о год. 2-ій по пол. в німецькій галі на Maple St. Неявпвшп ся заплатит \$1.00, а урядник \$2.00 карн. Всі мають вирівнати свої належности. Член, що винен з дол., а не заплатит їх, буде вимазаний. Вибір нового уряду і многі важні справи.

П. Ромцьо, секр.

BEAVER MEADOW, PA. Бр. сьв. Мх., від. 95, подає, що дня 13-го грудня вибрано слідуєчий новий уряд на 1909 рік: Андр. Савка, пр.; Петро Гліта, з. пр.; В. Яцканяч, кас.; В. Шипула, секр.; Андр. Кравець, записи.; М. Баран і Ст. Бушко, дозорці каси; Ол. Голіят, капітан; Ів. Яцканяч, заставн.; Ант. Гойда, доз. хор. в Beaver Meadow, Pa. і Юр. Кіч, доз. хор. в Колорен; Д. Кевеш, дверник. Мітинги відбуватя сон авніп вснедвіги в першу неділю по 15-ім. Адрес: W. Szyrula, Box 222, Beaver Meadow, Pa.

В. Шипула, секр.

ELIZABETH, N. J. Бр. сьв. Володимира Вел., від. 65 в Р. Н. С., подає отрим до відомости, що на рік 1909-ий вибрано такий братський уряд: Юр. Кравець, пр.; Мх. Процак, з. пр.; Вас. Левчик, фін. секр.; Вас. Гриценко, рек. секр.; Мх. Сокира, касієр; Кокст. Качурия, заст. кас. Контрольна комісія: Вас. Гриценко, Ів. Фуцула. Мітинги будуть відбуватись в кожду другу неділю по першпм в галі п. Василя Левчика під ч. 48 Washington Ave.

Юрко Кравець, пр. Василь Гриценко, сек.

NEW KENSINGTON, PA. Тов. Січ, від. 158, подає, що на річних зборах дня 13-го грудня вибрано слідуєчий новий уряд на рік 1909: М. Войтас, кошов.; Т. Філіпів, з. кош.; А. Федович, кош. писар; В. Калиновський, з. пис.; В. Сич, сот.; Ю. Мишталъ, з. сот.; А. Гусак, юмен.; В. Волошин, хорун.; Є. Чемерда і П. Кузьмиха, контр.; П. Хрунчк, Н. Ятчинин, надз. хор.; І. Желінський, Г. Коваль; А. Дмитрів, полюб. суд. В. Кузьмиха і Іо. Лобур, страж.

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER. An advertisement for a medicine with an illustration of a man sitting and holding his back in pain.

Для парохій на Різдво! An advertisement for a Christmas gift certificate from SVOBODA, 184 Hudson Str., New York.

Свій до свого! An advertisement for a cigar company with contact information for Alex Fecovich, Box 595, New Kensington, Pa.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ An advertisement for small notices and announcements.

ДОБРИЙ ЗАРОВОК An advertisement for a tobacco company offering a gift with a purchase.

Золота годинка і ланцюшон за даром! An advertisement for a watch and chain.

Если вы оціняете добру віску (горілку) An advertisement for a liquor company.

ВІДКРИТА ПЕРЕДПЛАТА на літературно-науковий двотижневник „БУДУЧНІСТЬ“ An advertisement for a literary and scientific journal.

Читайте! An advertisement for a book or publication.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Надоліст 1908.

B. 33. Нестор Максим ум. 22/8, 1908	1000
B. 39. Кирек Лука ум. 18/8, 1908	500
B. 12. Павелчак Іван ум. 9/9, 1908	1000
B. 21. Чулик Ілько ум. 4/10, 1908	1000
B. 182. Кравець Іван ум. 10/10, 1908	500
B. 167. Урбан Михайл ум. 12/10, 1908	500
B. 6. Левко Василь Миколів ум. 25/10, 1908	1000
B. 33. Гладис Мих. ум. 14/11, 1908	1000
B. 121. Грайцар Марія ж. Мих. ум. 27/10, 1908	400
B. 162. Камінська Ірина ж. Мих. ум. 17/11, 1908	400
B. 93. Боднєвич Магд. ж. Томка ум. 9/11, 1908	400
B. 53. Дроздяк Анна ж. Романа ум. 23/11, 1908	400
B. 130. Паславский Петро	200

Разом 8.300.00

Платня год. урядників за Листопад 190.00

Адміністрація Союзу за Жовтень 80.29

За протоколярні книги для Братств 44.81

Весь розхід виносить 8.615.10

Розмет платити 8848 членів на ціле посмертне (кождий по 92 цнт.) і 1058 членів на шів посмертного (кождий по 46 цнт.). Крім того кождий член платити за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Відних по 1 цент.

Член на ціле посмертне платити 1.06 дол. а на половину посмертного 60 цнт.

Д. Капігула, председатель. С. Ядловский, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

Наша незгода і єї наслідки.

„Незгода руйнує“ — каже стара як сьвіг приказка і хто пригляне ся житю нашого народу, хто перекине картки нашої історії-бувальщини від найдавніших часів, сей певно не знайде примірів згоди між нашим народом, так взагалі, як і між одиницями.

„Історія — повідають — є учителькою життя.“ Та чи ми багато в неї навчилися, в єї нашої історії? Чи ми навчені довголітніми доказами брались за на праву наших невідрадних обставин, або чи беремось тепер за се? Чи ми старались розв'язати сей гордий-ський увол, винайти корень злого і виполоти бурян в час, щоб колись за мізно не було? Ні!

Восьмім Русь нашу яко органічну цілість, яко державу. Уже в найдавніших часах, о скілько історичні записки сагають, ми не в силі були з'єднитись і спільними силами побивати лютих ворогів наших. Чужі мусіли у нас лад заводити. Наші предки аж чужинця Скандинавця прызивали, щоб став у них головою-князем, та лад заводив. А ідім дальше в князї часи. Коли лиш Русь доходила до якоїсь могутости, сили, сей час з'являлась відьма — незгода і руйнувала пишні здобутки, працю цілих десятків літ поодиноких „великих та мудрих“ князів. Що удалось здобути Володимирови і Ярославови, нашим найсвітлішим володарям, те сей час по їх смерті падало а причиною була завжди незгода, братовбійча борба, усобиці. Чи була-б нині Московщина (Росія), що від початку свого істнованя, була великим лихом для нас, гіршим від лихолітя Турків і Татарів, як би не наша незгода. Ми самі дали почин до єї повстаня, самі оснували єї серед фінських та чудеских лісів і багон а она ість тепер наше тіло, везадькими трупами клала основи під місто. Петербург. Але ми не нарікаймо на се, бо самі причиною сего. Чи були б ми

терпіли важкі лихолітя половецькі, татарські і другі як би була згода у нас? А хто був причиною, що Русь загарбали Ляхи в 1340 році? Наша незгода! Ми схаменулись, але вже за пізно було. Ми стогнали у ярмі неволі, каялись, нарікали, та що з того. Нам видно не судилось! Майже три столітя ми так перебували, майже три віки покутовали за гріхи наших батьків, за нашу незгоду. Появились козаки, прийшла гетьманщина. Нечайно являесь мов у казці защитник руської долі, великан герой Хмельницький. У него були найчистіші гадки, він бачив нашу не долю, пропасть у яку нас незгода загнала та забажав добути нас із неї, забажав месть. Та звол незгода, що мов лиха недуга нищала нас, не дозволила йому перевести в діло його великих мрій, його задушевних бажань.

Ми часто звикали закидувати Хмельницькому брак політичного знаня і спириту на оправдане факту, що він маючи нагоду, не зробив сего, що був повинен, а іменно, що не оглядаючись на нікого, повинен був основати самостійну українсько-руську державу. Погляди наші неконче добрі, бо ми оправдуем лиш свої провини, свої гріхи.

„Ой Богдане, славний наш гетьмане!

На щось віддав Украї Москалам поганим? — питаємось у пісні Хмельницького. Се було але, певно, бо лучше було єї Туркам-бісурманам віддати, які були-б хоч на стілько толерантні як за князя Льва, але справа самого відданя України Москалям не сьвідчить о лихих замірах Хмельницького. Він передав єї, бо мусів, бо не було єдности, згоди в громаді, між старшиною, а він не мав на ким опертись. Його заміри, були чисті як хрусталь, як се бачимо в початках гетьманованя.

А наказний гетьман Полуботок, що скінчив під „московським казавуром“, чи міг дещо зробити, хоч мав прехороші заміри? Ні, незгода між старшиною не дозволила йому довести до чого путнього.

І так тягне ся се лихо аж до нині, де ми поділені кордонами „живем своїм житєм.“

А нині чи інакше? Чи ми може навчені наглядними доказами в нашої бувальщини, стремимо до спільної мети, мети нашого визволеня. Коби само прийшло а ми лиш дивитись на се могли — було-б і гаразд.

Розсіяні по цілому сьвіту живем з дня на день, вижидаячи Божого змилуваня. Коли деяка справа важнійша вирине, ми прокинемось, прочунаємо, спалахнем солом'яним вогнем на хвилю і дальше ведем своє злиденне життя. А були між нами і пророки, що віщим духом предсказували нам нашу долю, та що з того? Чи ми ішли за їх науками, за їх провідними думками, яких кождий придержувати ся повинен? Чи їх „золоті слова“ промовили до нашої душ, і чи загрили нас до сьвятого діла?!

Ні! А чому? Знов причиною незгода!

Так було і є між нами, яко суспільностию А по між одиницями чи є згода? Чи є згода між нами, що разом творимо суспільність, творимо міліони? Ні, нема згоди! А яч недуга одного лиш члена нашого тіла є, то спричинаєсь обезсилене цілого організму, так і в нашій суспільности. Незгода одиниць наводить недугу на цілу суспільність а часто невинні мусять терпіти за блуди своїх братів. Нашу незгоду використовують вороги і поволи ведуть нас у пропасть, роблять з нас бездушні колоди, яким і життя не миле.

Стережіть же ся брати незгоди, сего найбільшого лиха на сьвіті. Кождий з нас має чейже розум і свободну волю, тож нехай буде чоловіком, бо інакше годі нас буде людьма називати....

Читальня ім. Мир. Січинського в Найс-тані, Па

В сльозах росли, та вирости;
Замучені руки
Розв'язались — і кров за кров,
І муки за муки!...

Отєї слова нашого сучасного месника вривались глибоко в серця Найстанських Українців і щоб пошанувати його заложили тут читальню ім. Мир. Січинського.

Та нїм розкажемо про засноване читальні, наперед усього належало-б спінути де-що про тутешних Русинів. Від кількох літ осіло тут споре число Русинів - Українців, майже всі з повітів Перемишля та Добромила. В тих повітах по більшій частині було москвофільство і аж в послідних пару роках за сягнув там луч сьвітла, правди і науки і з наскрив кацапських сіл, встали чисто українські громади, де дуже гарно розвивають ся Товариства „Свѣта“ і читальня „Качковського“ переробились читальні „Просьвіти“. В Америці виселенці з тих сіл завдяки пануючому у них москвофільству дуже скоро польщили ся і переходили до польських „козьцьолуф“ а навіть встидали ся того скарбу найдорозшого для кождої людини — своєї рідної мови. І так було до недавна. Аж минушого року, за почином п. Ів. Петрика і інших сьвідоміших людей прошено п. М. Поляка в Філадельфії, Па. о поміч в цілі основаня своєї руської організації. Д. Поляк радо прибув до нас і засновано „Бр. сьв. Володимира“.

(Мимоходом тут зазначимо, що д. Поляк старався, аби ми вписали ся до тов. і читальні в Філадельфії, але що нам за далеко туди, диятого ми уважали за відповідне основати на місці).

Помимо того, що наші люди повільні до всякої організації а до того роботи устали, наше Братство не упало, а противно зросло; днесь ми вже єємо

відділом „Р. Н. Союзу“. Але само Братство не могло бути достаточним. Як кажуть: Чоловік не живе самим словом Божим, але і хлібом“ тож і нам треба було чогось більше: Науки, сьвітла. —

І от в роковини заснованя Братства, у нас скликано збори, на котрих засновано читальню „ім. Січинського“. Читальня дуже гарно розвиває ся; старші і молодіж радо сходять ся; читають, сьвівають, словом просьвіщають ся. З вихованих в кацапській душі і темряві людей, днесь стають щирі і горячі патріоти Українці.

Не від річи було б згадати й те, хто найбільше трудить ся для нашого братства і читальні. Першим енергічним і тактовним провідником єсть д. М. Поляк, котрий всегда доводить до нас і веде товариствами. Рівнож на повне прианане заслугує д. Ів. Петрик, що цілком безінтересно, навіть з шкодою власних інтересів відступив хай, для читальні. Коріляк, Остап, Паславский, Шагала й інші не мало причиняють ся до розвитку наших організацій. Честь кому честь!

П. Козмарський,
М. Маліцький.

Ніч Вифлеємска в Кокус, Н. Й.

Щоби уприминити Сьвята Різдяні, в сам день Різдя Хр. в четвер дня 7. лат. Янв. 1909 р. відіграють аматори в парохії Кокус.

Ораторію сьвѣтну „Ніч Вифлеємска“ в галі церковній під управою свого дяко-учителя д. Филипа Тимкевича.

Спішіть на се представлене чесні краєне так місцеві як і з сусідних парохій, а не пожалуйте. Вечер Різдя промине Вам мило і весело як ніколи.

Початок о 8 год. вечер. Вступ 25 цнт.

На се представлене на дохід церкви запрашає всіх щиро-сердечно

Кружок Аматорів
в Кокус.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛ. ЛИ
Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

"SVOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
124 Hudson St., New York, N. Y.
Published by
Little Russian Nat'l Union of
America.
Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent.
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.
Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.
K. Kirczow, manager.
134 Hudson Str., New York.
Terms: Two dollars a year.
Established 1893.
Advertising rates furnished on
application.
Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the Post
office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.

"Свобода"
видається для руского народу в
Америці і орган "Р. Н. Союз",
виходить що тижня в четвер і
коштує:
в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00
Оплачувати газету треба все-
гда з гори.
Гроші треба посылати в ре-
квістрованим листі, або через
експресовий, або поштовий по-
штов ордер (моні ордер). Money
order, то є карточку, котру дста-
няє від почтара або агента на
експресовім офісі, пішлить нам,
то без того ми не годні грошей
вистати.

Адрес:
"SVOBODA"
124 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.
Хто хоче, щоби его адрес змі-
няти мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

Справа Рудовича.
Спить російський цар,
але і кризь сон ввижають
ся йому вічно „вороги“, які
хотіли його скинути з пре-
стола та завести у Росії на-
родню республіку. Гарма-
тами і кулями вдало ся
йому піддержати свій ко-
либаючий ся престол і днесь
він по всім устоям вилоче-
лює своїх „ворогів“, щоби
казнити і вилати їх безпо-
щадно. За два послідні роки
вивішано і розстріляно біль-
ше як 2 тисячі людей. Але
на семи своїми ворогами
вважає ся цар не лиш по
своїй державі, але пороз-
кивав своїх шпигів по усіх
других, чужих державах
щоб свідати за утікшими
революціонерами. Передові-
много таких шпигів по-
гайдало у Америку, а о-
собливо вельми багато їх е
в Нью-Йорку і Шікаго, де
живе найбільше російських
мігрантів. Вони шпигують
а Росіянами, і на кого е
лиш якась заціпка, сего
ейчас арештовують і жа-
вають від тутешнього уря-
ду його видачі, як злочин-
ця. Таке було в Нью-Йорку
селанином з Прибалтійсь-
кого краю в Росії, Пу-
рена, таке случилось тепер
нова з другим селанином
тогож краю, Рудовичем
Шікаго. Його, як попе-
редно і Пурена заарешто-
вано як злочинців. На ділі
они були тільки членами
революційної міліції і вою-
вали з царськими військами

і баронами. Як виходить
з протоколу царських шпи-
гів їх обжаловує ся о вбій-
ствах. Свідки доказують
знова, що убиті були царсь-
кими шпигунами, які ви-
давали революціонерів ко-
закам, драгунам і поліції.
Царський вступник до-
казував що сї вбійства бу-
ли кримінальні і що в Росії
зовсім не було ніякої ре-
волюції. Оборонці Рудовича,
на доказ, що в Росії була
революція завітали посла-
до другої Думи, Л. Ф. Ге-
руса, який визнав на суді,
як почала ся і як вела ся
революція в Росії. Другий
свідок Юров, доказав, що
ті, яких протокол царських
вступників подає як вбій-
цях, зістали вбиті на під-
ставі васуду соціал-демо-
кратичного комітету за
шпигунство і за видаване
людей на розстрілюване
козакам і драгунам.

Свідок сам був в тім
комітеті, сам його підписав
і сей приказ виконав хто
другий, а не Рудович. Не
оглядаючи ся на такі до-
кази, що се діло чисто по-
літичної натури а не зло-
чинне комісіонер Фут при-
судив видати Рудовича ца-
ррю. Такого присуду ніхто
не надіав ся. Сейчас в Ші-
каго почали збирати ся
масові мітинги, щоби запро-
тестувати проти такому
присудови. Для оборони
Рудовича і других йому
подібних емігрантів осно-
вано в Шікаго товариство,
яке днесь числить уже 100
тисяч членів. Скрізь, по
всіх сторонах повстають
відділи сего товариства, я-
кі скликають мітинги з
протестом проти видачі
Рудовича царю. В місті
Денвер, столиці стейгу
Колоредо сам губернатор
скликав такий мітинг. В
Шікаго по всіх церквах
святенники говорять про-
повіді проти видачі Рудо-
вича. Студенти шікагівсько-
го університету скликали
рівнож студентський мі-
тинг на яким протестували
проти видачі Рудовича о-
причникам царя.

І е надія, що амери-
канський народ уже всіх сил,
щоби пригадати своїм уряд-
никам, що політичних емі-
грантів під ніяким услівем
не вільно видавати другим
державам.

**Де-ж закон, щоби не
видавати політичних
проступників?**

Три слова.
Проїшов тиждень, як по-
явила ся на мойому столі
телеграма з трьох слів: „Фут
присудив видати.“ Вона і
днесь там лежить. Рука не
піднімає ся кинути її у кіш,
поміж другі папери. Кож-
дий раз, як підходжу до
стола, очи приковують ся
до сірого шматка паперу і
в мозгу блискають слова:
„Фут присудив видати.“
Сі слова впали на мене не-
наче грім, бо я лишив су-
дову салю у повній надії,
що комісіонер Фут не мен-
ше від мене переконаний,
що Рудович зовсім не е

кримінальним проступни-
ком.

Ошибка.
Але я ошиб ся, а вімною
і другі. Ошибли ся ті, що
читали по часописях про-
діло Рудовича; ошибли ся
ті, що своїми власними у-
хами слухали доказів Рудо-
вича, але більше всіх о-
шибли ся ті, які пережили
в Росії сю важку годину,
яка тисячі людей завела на
руштоване, завела сотки
тисячів в тюрму і на ка-
торгу, 150 тисяч заставила
глядіти приюту в чужих
сторонах, а Рудовича і Пу-
рена крім того зробила еще
підсудимими перед амери-
канськими комісіонерами
Шильдом і Футом!...

Що думали земляки
Рудовича.
Оборонці Рудовича ошо-
ломлені. Його свідки збен-
тежені, а його земляки гірко
говорять: „Хиба Рудо-
вич не стояв в одній і тій
самій революційній армії
разом з нами? Хиба він не
був так палким патріотом і
не бажав так горячо шастя
і долі своїму народови і
вітчині, як ми? Хиба він
не переживав радісних на-
дій на те шасте як і ми,
коли то революція брада
верх і хиба він менче нас
терпів і страдав в неудачні
часи? Хиба йому не при-
ходило ся в сї гіркі годи-
ни голодати і мерзнути на
морозі, ховаючи ся по лі-
сах перед троякими дра-
гунами, шпіонами і коза-
ками? Хиба не приходило
йому дрожати за судьбу
своеї рідні, своїх близьких
товаришів і приятелів, яких
кожного часу могли допи-
тувати при помочи торту-
рів, як се стало ся в 8-ми
літню дочкою другого та-
кого „проступника“, Івана
Пурину і многими другими?
Чи він провинив ся більше
від других?.. Хиба тим, що
царські агенти не поспіали
еще написати на нас жа-
лоби, в якій по указу його
імператорського величества
стояло-б написано, що і ми
всі єсьмо злочинці!...

У Рудовича, як і у нас
усіх була тільки одна од-
нісенька ціль: стоїтати газ-
доване царських баронів, у-
ничжити царське тирань-
ство а на се місце устано-
вити горожанську рівність і
демократичну республіку.
Ся ціль казала нам іти під
ворожі кулі, в іма сєї цілі
до днесь носимо на нашому
тілі сліди від сих куль.

Поранені в битвах
з царськими військами
на суді Рудовича.
І се була правда. Коли-б
так було зроблено пере-
смотр публіки, яка була
на суді Рудовича так судія
і народ вельми були-б здив-
вовані. Вони-б побачили там
людей, на яких тілі лиш-
ли ся сліди від драгунсь-
ких і козацьких куль. Між
ними були і такі, що при-
вели сї кулі в своїм тілі,
які можна домацати ся паль-
цями.
Сі рани кличуть до Аме-
риканського люду вступити
ся за Рудовичом і Пу-

рином і не дати їх царсь-
кому катови. Свобідний а-
мериканський народ пови-
нен тямити за революціо-
нерів, які бороли ся за сво-
боду проти тираньства ан-
глійських королів, які бо-
рили ся проти рабства і
неволі свого народа і
сказати коронованому ка-
тові: „Проч з закривавле-
ними в крови навинного
люду руками!... Свобідний
народ Америки не знизить
ся стати рабом тирана-
царя!..“

**Голос Київської
„Ради“.**

З приводу „60 літя во-
лодія Франца Йосифа I.“
читавмо в київській „Раді“
таку статю:
Минає 60 літ. як (2 дек.
нов. стилю 1848 р.) всту-
пив на престол Австро-
Угорщини теперішній ці-
сар Франц Йосиф I. Сей
60 літний ювілей володія
свого цісаря святкує сьо-
годня вся Австро-Угорщи-
на; а що під панованем
Франца Йосифа I. живе та
кож 4 мільони наших бра-
тів, то й ми скажемо з при-
воду сього свята декілька
уваг.

Першим ділом молодого,
18-літнього цісаря було зне-
сти конституцію, яку народи
Австро-Угорщини виборили
собі в 1848 р., в році „весни
народів“, і повернути на-
зад абсолютизм, під яким
народи держави стогнали
ще 20 літ, аж поки полі-
тичне положене в державі
і невдачі заграничної полі-
тики примусили абсолют-
ного володаря згодити ся
таки на конституційну
форму правління. Сих 20
років реакційного абсолю-
тизму важко відбили ся на
долі народів держави; їх
розвиток насильно спине-
но, борді за волю з 1848 р.
почасти вигинули, по час-
ти ж зневірили ся й пішли
на компроміси, а в резуль-
таті конституція 1867 р.
вийшла богата гіршою від
конституційних здобутків
1848 р.

Конституція 1867 р. не
задовольнила народних мас,
бо політичне пановане над
ними віддала в руки вис-
ших клас і не дала вільно-
го простору для розвитку
окремим національностям
Ділячи державу перше всьо-
го на дві половини, ав-
стрійську й угорську, а
потім кожду з тих полови-
н ще на так звані історичні
краї, в котрих одна наці-
ональність мала перевагу
над другою, конституція
1867 року в австрійській
половині держави віддала
пановане Німцям і Поля-
кам, а в угорській Ма-
дярам над усіми иншими на-
ціональностями. А діставши
раз пановане в свої руки,
пануючі національності так
зуміли укріпити свій „на-
ціональний стан володія“,
що навіть заведене загаль-
ного виборчого права до
австрійського парламенту
в 1907 р. не принесло на-
ціональностям поневоле-
ним національного визво-
лення.

В Австро-Угорщині, так
само, як і в Германії, не
вважаючи на конституцій-
ні форми правління, осо-
бистий вплив монарха на
державні справи все таки
дуже великий. І через те
за теперішній дер-
жавний лад Австро-
Угорщини у великій
мірі відповідає осо-
бисто Франц Йосиф I.,
бо се-ж з його волі по-
ставлено такі основи
під той лад.

Особливо можна се
сказати про Галичину
і про положене нашого
народу в тім краю.
Не вважаючи на те, що
основні закони австрійсь-
кої конституції признають
за всіма народами держави
національну рівноправність,
наш народ в Галичині від-
дано під повну політичну
перевагу Поляків. І харак-
терна річ, що зроблено се
не стільки конституційно
законодатним шляхом, се-
то через згоду парламенту,
скільки власне дякуючи
особі монарха. Май-
же всі постанови про це-
реву польської мови над
українською в публічних
урадах, далі постанови про
польський характер львів-
ського університету, се
самі цісарські або міністер-
ські розпорядження, а не
конституційно-законодатні
акти. Так само ті постано-
ви, якими польська біль-
шість галицького союму
старала ся забезпечити свою
перевагу над українським
народом в Галичині, пере-
ступаючи дуже часто ком-
петенцію краевого союму,
мають свою законну силу
тільки через цісарську сан-
кцію. Одним словом, що
тільки можна було зроби-
ти, щоб супереч конститу-
ційному принципови наці-
ональної рівноправности
зробити Поляків панами
українського народу, все
те зроблено, а монарх на
все те давав свій дозвіл.

Польсько-шляхотські по-
літики нераз хвалили ся,
що польське політичне ста-
новище в Галичині опира-
еть ся на їх особистих від-
носинах до монарха. Тепер
же, коли дякуючи тим осо-
бистим відносинам поль-
ське пановане над українсь-
ким народом укріплено,
польські демократичні по-
літики старають ся забез-
печити те пановане кон-
ституційно-законодатними
актами. Таким актом е
прим. виборчий закон до
парламенту.

Український народ в Га-
личині, памятаючи важку
панщину, яку він робив
польським поміщикам до
1848 р., всі ті полекші і
свободи, які він здобув,
дякуючи конституційному
ладови, довгі часи припи-
сував се особистій доброті
монарха, його спеціальній
любові до українського на-
роду. І довгі часи галицькі
Українці гордили ся своєю
льовольністю до габсбургь-
ської династії, величали себе
„Тирольцями Сходу“.
Яке глибоке було се пе-
рекане про любов Фран-
ца Йосифа I. до українсь-
кого народу, се найкрасше
видно з того, що ще в 1895
р., коли тодішній наміст-

ник Галичини гр. Казимір
Бадені перевів вибори до
союму в нечуваними наду-
житими проти українських
кандидатів, серед українсь-
кого народу з стихійною
силою зродила ся думка
масової депутації до ціса-
ря, щоби пожаліли ся пе-
ред ним на польсько-шля-
хотське правління. Але по-
ки депутація приїхала до
Відня, гр. Казимір Бадені
був уже президентом мі-
ністрів, себ то найбільш
довіреною особою у монар-
ха. Депутацію прийнято у
Відні незвичайно холодно.
Цілої депутації в цісарсь-
ку палату не впушено, а її
делегатам цісар зробив ви-
говор, що така масова де-
путація се непотрібна стра-
та грошей і непотрібна по-
літична демонстрація, тай
відправив їх з словами: „A-
dieu, meine Herren“.

З того часу український
народ в Галичині починає
що-раз більше пізнавати,
що його віра у прихильність
монарха не мала ніяких
реальних основ, та що ту
дрібку свобод, якими він
користуєть ся, треба за-
дачувати тільки боротьбі
народів за конституцію.
І 60-літній ювілей володі-
ня свого цісаря наші га-
лицькі брати зустрічають
з гірким почутем, що те
польське пановане над ни-
ми, яке робить конститу-
ційні права для них неіст-
нуючими, се у великій, ко-
ли не головної мірі наслі-
док „особистих“ відносин
Франца Йосифа I. до їх
гнобителей — польської
шляхти.

**Хтоб хотів студіювати
медицину?**

Много наших старо-кра-
євих студентів і учеників
приїхало в Америку з гад-
кою, кінчати своє образо-
ване на вольній землі. Де-
котрі з них попробували
по троха біди а дальше ки-
нулись одні на услуги вся-
ким народним зрадникам а
другі працюють по майнах
або фабриках. Не їх вина,
що їх мрії повістали тільки
мріями. Вина у тім голов-
но, що вони несвідомі
відносин, не знають зви-
чайно куди кинути ся, а
порадити їм нема кому.
Позаяк ся сам також уже не
мало перейшов та маю уже
деякий досвід, тому думаю,
що не від річи буде, намо-
ли подам братам своїм ра-
ду і інформації, в який
спосіб моглиб сповнити свої
мрії.

Найлучші інформації мо-
жу подати для тих, котрі
хотілиб учацати на меди-
цину. Не знаю добре, які
по иньших містах обстави-
ни і вимоги, і тому подані
інформації будуть відноси-
ти ся лишень до універси-
тету в Чікаго, Ілл.
Наука медицина триває
поки-що 4 роки, дентисти-
ка всего лиш 3 роки. Ви-
кладів можна слухати в день
або у вечір. Шкільня опла-
та за рік виносить 100 дол.
если платять ся з гори,
коли-ж місячними ратами то
150 дол. Англійський язык
не доконечний. Вступних
іспитів не складає ся нія-
ких. Іспити медичні скла-
дає ся письменно. Наука
відбуваєсь в сей спосіб, що
дома учитись (для здібні-
ших) уже нічого не треба.
При вступі не треба ніяких
свідодств. У нашій школі
в Чікаго тепер е нас 5 У-
країнців. Близні інформа-
ції уділю всякому охотно.
Марку на відповідь про-
сить ся залучити.
Сьвітенький Іван
Chicago Ill.
North Park av. 693.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союзу.

Преосвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.

Духовний управитель: а. Михайло Балон, 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Председатель: Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-председателька: Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-председатель: Федор Гут. Кульчицький, Pittsburg, Pa.

Касієр: Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий: Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордний: Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні: Михайло Беля, Holyoke, Mass. Петро Ярема, New York, N. Y. Іван Глова, Shamokin, Pa.

Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa. Алексій Горбаль, Derby, Conn. Михайло Чергін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія: а. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa. Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні: а. П. Понятинський, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор: Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні: В. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний організатор: Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — однопартійна руська народна організація в Америці.

Приймає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ. СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена класу „А“ (ціле помертве) \$1000.00.

В разі смерті члена класу „Б“ половину помертвого \$500.00.

Помертве за жінку або мужа члена класу „А“ 400.00 дол.

Помертве за жінку або мужа члена класу „Б“ 200.00 дол.

Помертве за діти від 15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей літ або рук \$1000.00, б) одної руки, ноги або ока \$300.00.

Сам отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

Важне для П. Н. Секретарів Р. Н. Союзу.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належать до каси Р. Н. Союзу, посилає ся так: на money-order-ах або чеках вписує ся ім'я Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Далше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз вказує ся до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський, Голов. Секретар.

Ч. 791. КВІТ 200.00 на двіста дол., котрі п. Стапіслав Куестра отримав як надзвичайну допомогу за утрату руки з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці. St. Louis, Mo. дня 22 деп. 1908. Стапіслав Куестра Сьвідки: Милиян Дзубін Григорій Копча Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від 14. Мих. Ризик, прде. Ст. Макара, секр.

Ч. 793. КВІТ 100.00 на сто дол., котрі п. Яков Рудавський отримав як надзвичайну допомогу за зломані ноги з Голов. Каси Р. Н. Союзу в Америці. Alden St. дня 19 декабря 1908 Яков Рудавський Сьвідки: М. Михалишин Н. Галайда Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від 72. Прокіп Судик, прде. Н. Галайда, секр.

Ч. 706 КВІТ 50.00 на п'ятдесят дол., котрі п. Василь Запоточний отримав як надзвичайну допомогу з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці. Pittsburg, Pa. дня 16 деп. 1908. Василь Запоточний Сьвідки: Николай Войтович Юлій Бережніцький Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від 53. Н. Войтович прде. Ю. Бережніцький секр.

Рух відділах Р. Н. Союзу

GLEN LYON, Pa. бр. сьв. П. і П. від 27 подає до відомости, що буде приймати нових членів до бр. за половину вступного в місяцях грудні, січні і люти.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв. Арх. Мих. подає до відомости, що буде приймати в місяцях грудні і січні нових членів до бр. без вступного. Ст. Паляниця, секр.

SYKESVILLE, PA. Бр. сьв. О. Николая, від. 129, подає до відомости, що річний літінг відбуде ся в другу неділю по першій в місяці січні 1909 р. в галі на Magnus St. Початок о 2-ій по пол. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. карі. Нових членів до 30 літ буде приймати ся без вступного, вясше 30 літ за половину вступного. Н. Добровський, пр. С. Прочко, секр.

JERSEY CITY, N. J. бр. сьв. О. Николая від. 4 подає до загальної відомости, що річний мітінг відбуде ся дня 11 січня 1909 р. о 2-ій год. по пол. Неявивший ся член заплатять 50 цнт. а урядник 1.00 д. карі. Н. Пудник прде. Н. Костик кас. Гр. Підліпчак секр.

ALLENTOWN, PA., бр. Пр. Діви від. 151 подає до відомости що 10 січня відбуде ся річний мітінг. Початок о 3-ій год. по пол. під числом 720, 2-nd Str. Справоздане касове, вибір нового уряду. Нових членів буде приймати ся без вступного. Неявивший ся член на мітінг заплатять 50 цнт. а урядник 1.00 дол. карі. Е. Заморска пр. К. Караім кас. П. Трач секр.

PERTH AMBOY, N. J., бр. сьв. О. Николая, від 104 визнає своїх всіх членів, аби виповни-

ли свою належитість за рік 1908, бо в противнім разі буде вилучений так з братства як і з Союзу. Брацтво буде приймати нових членів в місяцях Січні і Люти без вступного. Ваверчак прде. Гаврилко каср. Кукуруза секр.

NEW YORK, N. Y. тов. „Запорозьська Січ“, від. 117 подає до прилюдної відомости, що річний мітінг відбуде ся дня 2-го січня 1909 р. в галі під ч. 167 E. 4th Str. Справоздане касове і вибір нового уряду. Кождий член мусить безумовно явити ся під загрозою карі 50 цнт. а урядник 1 дол. Взиває ся членів вирівнати свої довги, бо член залягаючий з довгом більшим як 300, стратить право голосу. Уряд товариства.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ про пошукання знакомих, оголошення балів, представлень, сходів і т. п. друкує в „Свободі“ по ціні одного цента від слів за оден раз. Гроші треба приносити наперед.

Роздештвенне Преставпене

уладжують Клівлендські гр. кат. руські школярі під управою Ів. Поппа.

Відбуде ся дир 9. Януара 1909 р. в Starn Turn Hall

1108 Kenilworth ave. S. W. Вступне слово..... О. Е. Бурик. Адам..... Ів. Мішко. Євта..... Анна Бабінчак. Сатана, зводитель Еви. Ів. Мітро. Ангел, що виганяє з раю..... Марія Клим. Цар Ірод..... Йосиф Гладіш. 2. жовнярі Ірода. Ів. Ванік і 48. Ів. Ількович. 2. комісарі Ірода. Ів. Секерак і Георг. Гладіш. Три парі..... Ів. Сувак, Йосиф Сняк і М. Бабінчак. Рабін..... Йосиф Каплячка. Звіздар..... К. Секерак. Селянин..... Йосиф Сняк. Катерина, его жена. Кат. Сняк. Олена, її мати..... М. Гопковська. Ангел..... п. Анна Бурик. Ст. Бача..... Мих. Ратіца. Желане народу, відкельмає..... Анна Петрус. Пастрі і Ангели. Рождество Ісуса Христа. Початок о год. 7-ій вечер. Вступне: родина або самотний мушина 40 цнт., дівчина 25 цнт. Сердечно повитаємо наших Русинів. Церковний Комітет.

ХТО МЕНІ ЗАПЛЕ докладні адреси своїх знакомих, працюючих тепер по робочих плейзах, дістане даром від мене великий образковий календар або красну книжку до молена. Адреси належить засилати до: John Nemeth, 457 Washington Str., New York

ПОЗІР! В дуже добрім місці стор на продаж. Найліпше місце для Русина. Голосити ся до Knyharni 808 Carson St., S. S. Pittsburg, Pa. 52—3

ПІВЕЦЬ ЦЕРКОВНИЙ пошукує посади дякоучителя. Ласкаві зголошення під адресою: Павло Чичота Northampton, Pa.

ВІДКРИТА ПЕРЕДПЛАТА на літературно-науковий двотижневник „БУДУЧНІСТЬ“ Видає: Редакційний комітет. Річна передплата в Америці 2 доларя на рік.

В „Будучности“ беруть участь найзнаменитші українські письменники. На жадане висилають ся оказові числа. Адресувати: Львів, Вірменська 25, в ред. „Будучности“.

Винас членів Р. Н. С. за місяць Листопад 1908 р.

Table with columns: Вхід, На ціле померт., На пол. померт., Дати, Вхід, На ціле померт., На пол. померт., Дати. Rows list names and amounts.

Всіх членів в „Союзі“ було при кінці Листопада 1908 року 11.232.

Т. Лабовський, гол. рекорд. секретар.

ХРИСТОС СЯ РОДИТЬ! Серія переписних листків (посткарт), 6 штук, призначених на Різдва і на Новий Рік, з дуже гарними рисунками в руським характері, коштів 25 цнт. Папір листовий з позинповачем Свят і Новаго Року, з збразками, 12 шт. * за 25 ц. Набувати можна у Руській Книгарні під адресою: RUSKA KNYHARNIA 404 Broadway, Scranton, Pa.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК Кождий може легенько заробити 12 доларів тижнево через розповсюджене нашого російського тютюну. Пробу висиламо даром. Пишіть сейчас залучаючи марку на відповідь до Russian Tobacco Co. 132 Nassau Str. Room 301 New York, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ 10 акрів, гарний дім і будинки, в самім місті 850.00 д. 85 акрів, 2 доми, 3 гарні інші будинки, хороший сад, 1-а миля від міста 1.800.00 д. 200 акрів, 2 милі від міста, 2 сади, дуже гарні будинки 2.800.00 дол. 100 акрів, дім, добра земля 600.00 д. 220 акрів, в місті, 2 доми, хороши будинки, усе в найгарнійшій порядку 6.000.00 дол. Половину ціни належить зложити з гори, а половину на сплати. Dan. Kudlik Colchester, Conn.

Если Ви оцняете добру Віску (горівку) напущіть сейчас до нас, а ми випшлемо Вам без кошту повну кварту найліпшої віски (горівки). SECURITY CO., S. 252 Water str., Chicago, Ill.

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого! До Мамоша! Всі до одного! Чужих усіх поминайте, Тільки свого підпирайте. Мамрош Руєнн справедливий, А в бизнесі все уцтвивий — Хто-же хоче більше знати, Прому прийти й переконатись. Горівки найлучшіі має, Бо алик вовсім не тримає. Й так віску, комовицю, Для всіх добру саливоцию Арак, коняк, рум, паленка І кмінька солодженка; Вина рівнож всі хороші І то за дешеві гроші. Пиво свіже і холодне — Лучше бути вже не годне. Є цигара, щоб курити. Лип у него тра купити. Тому Братя, памятайте, Та до нього звертайте. А ті, що з контрв приїжджають Най сей адрес памятають: Prof. Mamrosh, 110 Morris str., Jersey City, N. J.

Вже вишов з друку Збірник сїчових і хлопських пісень. Ціна одного примірника 15 цнт. За 1 долар висиламо 8 примірників. Адресувати так: J. SLUZAR, 435 E. 6 Str., New York.

Золота годинна і ланцюшок за дармо! Американський вигарок з поводоленою або нікелевою жовертю. Гарантує ся, що він тримає добрий час і рівнає 10-доларий годинні. За дармо кому небудь хто спродаеть 24 кавалієри волотарські виробів 10 центових. Пришліть свій адрес, а ми випшлемо сі волотарські різи; коли сподаеть пришліть \$2.40 за спродані кавалієри ми випшлемо сі годинні і ланцюшок. CROWN JEWELRY Co. Dept 8 382 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

Смійя днями вишов в друку: ЗВІРНИЧОК найкрасніших пісень церковних на Рождество Христ., Йордан, Воскресеніє, до Пр. Д. Марії і Сотворителя, по 10 центів за нимичю. Хто пришле 50 центів дістане 6 книжочок; за 1 дол. дістане 13 книжочок. Збірник ааробованій через Преосвященного Владика Кпр Ортинського. Зголошувати са до RUSKA KNYHARNIA, 404 Broadway, Scranton, Pa. о. Ол. Пристай, свьяч.

Русини! позір! По послідній ревізіі книг банкових, державні контролбори ствердили, що German Savings & Deposit Bank на росі 14 oi і Carson улиці, South Side, Pittsburg, Pa.

є одним з найбогатших і найпевніших банків не тільки в Пенсильвенії, але в цілїх Злучених Державах. Тому Русини уважайте, де маєте складати гроші на процент, де шифкрати купувати, і відки висилати гроші та де маєте залагоджувати справи війскові і нотаріяльні. З поважанем, И. Ф. Ернн, А. П. Міллер А. Бучак, Русин.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ! ВАЖНЕ ДЛЯ РОБИТНИКІВ! ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ! Безплатне Руске Бюро Праці ім. сьв. Рафаїла, 339 East 20th Street, New York (близько руської грек. кат. церкви сьв. Юрія) межи 1 а 2 сьвено вишукує роботу для мушин і желцин, і у діляє інформацій та поради емігрантам. Просимо всіх, що знають про яку роботу на сьвім плейзі для мушин, або дівчат, донести про се під слідуючою адресою: ST. RAPHAELS RUTHENIAN FREE EMPLOYMENT BUREAU 339 East 20th St., New York.

Січинський! Картки і листовий папір з портретом М. Січинського местника кривд українського народу. Замовляти пиштіть на адресу: А. BUCZAK 252 Broome St., New York. Штука 3 цнт. — 12 шт. 30 цнт. менше як 12 шт. не висилаю. Додад призначений на хлопський фонд.

Хто хоче добре і безпечно умістити свої гроші в ріднім краю нехай посилає їх до Народної Торговлі у Львові, котра має вже пість своїх власних камениць. Від вкладок на книжочки платить „Народна Торговля“ 4 і пів процент.

Читайте! На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство принадлежне до „Союза“, повинно мати оцей книжки: 1) Книжку членів (іменологов). 2) Книжку місячних склавов. 3) Книжку касову і протоколову. На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до „Союза“

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Грудень.

Table with 2 columns: Day, Event. Includes dates like 1. Святий Клявдії, 2. Бонифатія м.

По причині пильних робіт при календарі Союзу, се число виходить лаше на три години.

Ред.

Місто Пітсбург, Па. переживає небувалу сензацію. Сімох членів міської ради, виступивши в якості судії, одного знамого банкіра і його касира...

Для 23-го грудня, дві мінулі перелічені куртки вибухнули огнем в Нью-Йоркському театрі Herald Square.

Дні 8-го с. м. обом законодавчим палатам в Вашингтоні пропонується президент Рузвельт проєкт закону...

Дня 28-го грудня с. р. навістило полудневу Італію і остров Сицилію страшне землетрясє. Після досєня сє катастрофа є найстрашнїшою...

Як жиди туманять мужиків? Унгарському тижневикови "Наука" доносєть ось що: Минувшого тижня був в Бобовицях, і там не находив нічого доброго.

хто хоче, аби гуло; жид із обласеними бесїдами обходять людей і наливає горілки, а люди товщами біжуть не до церкви, а до корчми.

Кацапська перефїдія. На будинку бурєв Єфимовича в Бродєх в онодїншїм днї пісарьско-го ювілею повивала побїч австрїйскої хоругви єще і державна росїйська сїнь-червоно-біла!

Від 2-го до 16-го грудня вислала Америка до Європи 5000000 доларів, яко "презента свєтотчї".

3 округів петербургських доносєть, що в Фїніляндї знов розпочались тяжкі пересїдування жидів.

Берлін: 20-го грудня в середнїх Нїмцях далось відчути трясєне землї, которого осередком був Лїпск.

Втєхпольська буча на львівськїм університетї.

Дня 23-го грудня, дві мінулі перелічені куртки вибухнули огнем в Нью-Йоркському театрі Herald Square.

Дня 28-го грудня с. р. навістило полудневу Італію і остров Сицилію страшне землетрясє. Після досєня сє катастрофа є найстрашнїшою...

Позір! Позір! В Manhattan Lyceum 66-68 E. 4th Str. в Пятницю

дня 22-го сїчня 1909 р. Дїти башєка Хропівницького в Нью-Йорку відиграють по раз першїй Глитай або Павук

близших відомостей про розмір катастрофи.

NEW YORK, N. Y. Тов. Тисменця від. 144 подас до відомости, що річний мітанг відбудє сє 9-го сїчня о год. 7-їй вечер, під ч. 134 E. 7th St.

М. Зубрицький, місто-пр., П. Піддуський, кас., І. Коцький, секр. рек.

Вже вибши наклдом "СВОБОДИ" КОВЕРТИ на різдвяний дар для парохїй, які після авичаю щорїчно складають парохїєвнї.

ВСТУПАЙТЕ ДО РУС. НАР. СОЮЗА. СОЮЗ ЧИТАТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРИВ ЗА ЧЛЕНА!

EMIL BACHMAN BADGES, FLAGS, BANNERS, CAPS 580 SOUTH CENTER AVE. CHICAGO

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA. Капітал \$50,000.00. Надвїшка і нероздїлені зиски \$93,000.00.

Руска Агенція Корабельна і Пересїлка Грошей з кавцією 15,000 доларів і під Контролю Сметїу Нью-Йорк. 184 Hudson Str., New York, N. Y.

35-долларовий годинник лишєть за 15.50 на кредит. S. C. Freter & Co., 52 Dearbon Str., Chicago, Ill.

Руский Лікар Doctor S. Robert Schultz 39 East 7th Str. New York. Телефон 3645 Orchard.

Оден з найбільших броварів в Америці. E. ROBINSON'S SONS, LAGER BEER BREWERY, 435 to 455 N. 7-th Str. SCHENANTON, PA.

ВИРОБИ БРАЦКІ шашлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформнї. R. H. MORGAN 12 N. MAIN ST. SHENANTON, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK Шенандоа, Па. Капітал 100,000.00 дол. Надвїшка 120,000.00 дол.

Читайте уважно! GABRIEL DZIADYK, 130 Main Str., Derby, Conn.

Dr. J. SZLUPAS, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa. Можна его бачити в офісї: від 8-ої до 10-ої год. рано.